

compu ⇄ links

uw link naar de digitale wereld

hcc[!] seniorenacademie

Helpt bij het gebruik van tablet, smartphone en computer

Inhoud

Van de Voorzitter	3
De magie van <i>Google Lens</i>	4
De tablet: een ideaal apparaat voor senioren	6
Welke internetbrowser kies je in 2026?	
Een duidelijk overzicht	9
Er is méér dan <i>Windows</i>	12
Scratch (1)	14
Je Android of iPhone heeft ook USB-tethering voor sneller internet	16
Veilig online kopen: zo voorkom je problemen	21
<i>Apple Intelligence</i> wat je er mee kunt en hoe het werkt in het Nederlands	24
Domotica: slim wonen, comfortabel en veilig - ook voor senioren	26
Wat gebeurde er in 1582?	28
Maand van de veiligheid: blijf alert, ook online	28

Samenstelling Bestuur:

Dick Elzinga	Voorzitter/Mediazaken
	voorzitter@seniorenacademie.hcc.nl
Rob van Geuns	Secretaris
	secretaris@seniorenacademie.hcc.nl
Jan Poppelier	Penningmeester
	penningmeester@seniorenacademie.hcc.nl
Colette Keuten	Bestuurslid/Projecten/CTL
	c.keuten@kader.hcc.nl
Jan Damen	Webmaster
	webmaster@seniorenacademie.hcc.nl

Adviseur Bestuur

Charlotte Kulik	Assistent Coördinator Locaties
	c.kulik@kader.hcc.nl

compu **links** ...uw link naar de computer is een uitgave van de HCC!SeniorenAcademie ig www.seniorenacademie.hcc.nl

31^e jaargang nr 3, herfst 2026
Oplage 4000 exemplaren
Verschijnt vier maal per jaar

• Telefonische helpdesk voor HCC SeniorenAcademie

Deze service is gratis beschikbaar voor leden van HCC SeniorenAcademie ig. Houdt uw HCC-lidmaatschappas bij de hand.
Het lidmaatschapsnummer kan worden gevraagd.

• Landstede College, Harderwijk

tel: 088-850 78 35 (normaal tarief)
Op werkdagen 09.00-12.00 uur en 13.00-16.00 uur
Dinsdag- en vrijdagmiddag gesloten

• ROC A12 / TECHNOVA, Ede

tel: 0318- 45 52 31 (normaal tarief)
Op werkdagen 09.00-12.00 uur
Indien u de centrale krijgt, vraag dan naar de *studentenhelpdesk* nummer 5231

- Bij de colleges kunt u, na **telefonische afspraak vooraf** een bezoek brengen aan de ICT-balie.
- **Tijdens schoolvakanties gesloten**

• Vrijwilliger(s) HCC!SeniorenAcademie

Van maandag t/m vrijdag onder nummers **085-0441808**
Raadpleeg de Helpdeskpagina op de website van HCC!SeniorenAcademie
<https://seniorenacademie.hcc.nl/helpdesk>

Redactie: Euryzakade 405

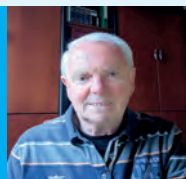
3331 MM Zwijndrecht

e-mail: redactie@seniorenacademie.hcc.nl of c.vd.vlies@hccnet.nl

Vormgeving: ImageSoft, Krimpen aan den IJssel
e-mail: imagesoft@planet.nl

Druk: Senefelder Misset, Doetinchem

Van de Voorzitter

De zomer loopt langzaam ten einde en dat betekent voor velen een nieuw begin. Na een periode van vakantie, ontspanning en misschien wel mooie reizen, breekt een tijd aan waarin we onze dagelijkse bezigheden weer oppakken. Ook binnen de HCC!seniorenacademie kijken we uit naar een nieuw seizoen vol activiteiten. Onze vrijwilligers staan klaar om u tijdens bijeenkomsten, workshops en webinars opnieuw wegwijs te maken in de snel veranderende digitale wereld.

En veranderen doet die wereld sneller dan ooit. Waar enkele jaren geleden kunstmatige intelligentie nog vooral toekomstmuziek leek, is AI inmiddels onderdeel geworden van het dagelijks leven. We gebruiken het vaak zonder het te beseffen. Denk aan slimme zoekmachines, automatische vertalingen, fotobewerking op uw smartphone of hulp bij het schrijven van een brief of e-mail. Tegelijkertijd zien we dat steeds meer fabrikanten AI rechtstreeks in hun computers en telefoons verwerken. Dat biedt veel mogelijkheden, maar roept ook vragen op. Hoe betrouwbaar zijn deze hulpmiddelen? Welke gegevens worden gebruikt? En hoe kunnen we er veilig en verantwoord mee omgaan?

Dat zijn precies de vragen waarmee wij u als Seniorenacademie willen helpen. Onze missie is immers om digitale techniek begrijpelijk en toegankelijk te maken. Niet door ingewikkelde technische verhalen te vertellen, maar door praktische uitleg te geven waarmee u direct aan de slag kunt. Het enthousiasme waarmee onze leden deelnemen aan bijeenkomsten en webinars laat zien dat daar veel behoefte aan is. Het is mooi om te ervaren hoe mensen elkaar helpen, ervaringen uitwisselen en samen nieuwe mogelijkheden ontdekken.

Ook buiten onze bijeenkomsten proberen wij u zo goed mogelijk te informeren. Onze websites worden voortdurend aangevuld met actuele artikelen, praktische tips en achtergrondinformatie. Vrijwel dagelijks verschijnt er nieuwe informatie over Windows, Android, internetveiligheid, kunstmatige intelligentie en allerlei andere onderwerpen die voor senioren interessant zijn. Daarmee willen wij ervoor zorgen dat u niet alleen tijdens een bijeenkomst iets leert, maar het hele jaar door kunt beschikken over betrouwbare en begrijpelijke informatie.

Een onderwerp dat blijvend onze aandacht verdient, is digitale veiligheid. Oplichters worden helaas steeds inventiever. Phishing, neptelefoontjes, misleidende sms-berichten en frauduleuze e-mails blijven aan de orde van de dag. Gelukkig zien we ook dat software steeds beter wordt in het herkennen van verdachte situaties en dat banken, overheden en softwareleveranciers voortdurend nieuwe beveiligingsmaatregelen ontwikkelen. Toch blijft de belangrijkste beveiliging vaak de gebruiker zelf. Kennis en alertheid zijn daarbij onmisbaar. Daarom zullen wij ook de komende tijd veel aandacht blijven besteden aan veilig internetten en het herkennen van digitale risico's.

Ondertussen staan de ontwikkelingen in de techniek niet stil. Microsoft werkt verder aan Windows 11, Google ontwikkelt Android in hoog tempo door en ook Apple blijft met nieuwe mogelijkheden komen. Daarnaast zien we dat slimme apparaten in huis steeds gewoner worden. Van videodeurbellen en beveiligingscamera's tot slimme verlichting en energiebesparende toepassingen: technologie maakt ons leven op veel manieren gemakkelijker. Juist daarom is het prettig wanneer u begrijpt hoe deze apparaten werken en hoe u ze veilig kunt gebruiken. Al deze ontwikkelingen zijn alleen goed te volgen dankzij de inzet van onze vrijwilligers. Door het hele land zetten zij zich belangeloos in om hun kennis en ervaring met anderen te delen. Zij verzorgen presentaties, beantwoorden vragen, schrijven artikelen en organiseren bijeenkomsten. Daar zijn wij als bestuur bijzonder trots op.

Onze redactie heeft ook voor deze editie weer een gevarieerd magazine samengesteld. U vindt praktische tips, achtergrondartikelen en inspirerende verhalen die u helpen om met vertrouwen gebruik te maken van moderne technologie. Ik hoop dat u tijdens het lezen nieuwe ideeën opdoet en ontdekt hoe digitale hulpmiddelen uw dagelijks leven nog aangenamer kunnen maken.

Namens het bestuur wens ik u een inspirerend nieuw seizoen, veel digitale ontdekkingen en uiteraard heel veel leesplezier met deze derde editie van *CompuLinks*.

Dick Elzinga
Voorzitter HCC SeniorenAcademie

De magie van *Google Lens*: uw camera als slimme speurneus

Heeft u zich ooit afgevraagd wat die ene mooie plant in de tuin van de buren is, of hoe u snel die lastige tekst op een etiket kunt vertalen? Maak kennis met **Google Lens**, een slimme functie op uw smartphone of tablet die uw camera verandert in een onvermoeibare assistent en detective! U leest het hier van *Google* 'zelf'.

Google Lens is een van de vele Google-projecten, waarmee het bedrijf zich in de kijker wil spelen. Een technologisch wonder, zoals ze het noemen. Maar wel voor iedere gebruiker. Nu kunt u lezen hoe dit 'digitale oog' precies te werk gaat.

Stap 1: Kijken en vastleggen (De ogen van de camera)

Wanneer u *Google Lens* opent en de camera op iets richt – bijvoorbeeld een bloem, een kunstwerk of een handgeschreven notitie – begint het werk.

1. **De foto nemen:** U geeft de camera de opdracht om scherp te stellen op het object. *Lens* werkt niet alleen met nieuwe foto's; u kunt het ook gebruiken op foto's die u al heeft gemaakt.
2. **De computer kijkt:** Hier komt kunstmatige intelligentie (AI) in actie. Doordat Google beschikt over Terabytes aan in de loop der jaren vergaarde data, ja ook uw foto's, G-mail. Maps, zoekopdrachten en nog veel meer, herkent het onmiddellijk de basis-kenmerken van het beeld: de lijnen, de vormen, de kleuren en de structuren.
3. **Ontleden:** De software 'snijdt' het beeld figuurlijk in stukjes. Het herkent: 'Dit is een kopje,' 'Dit is een houten tafel,' en 'Dit is een stuk papier of opschrift met letters.' Dus: objectherkenning.

Stap 2: Zoeken en vergelijken (De digitale bibliothecaris)

Zodra *Lens* weet wat er in de foto staat, gaat het de 'wereld' afspeuren naar informatie.

- **Verschillende zoekmethode:** Normaal gesproken gebruikt u woorden om iets te zoeken op Google ('wat is dit voor vogel?'). *Lens* draait dit om: u geeft de computer een foto, en de computer zoekt de woorden die bij die foto horen.

- **De grote vergelijking:** Het systeem vergelijkt de kenmerken van uw foto met de **miljarden afbeeldingen** in Google's enorme database. Het zoekt naar perfecte, of in ieder geval zeer sterke, visuele overeenkomsten.
- **De context is belangrijk:** *Lens* kijkt ook naar de **omgeving** (de *context*). Als de foto bijvoorbeeld een boekenplank is, dan weet *Lens* dat u waarschijnlijk de titel of de auteur van een boek wilt weten, en niet de kleur van de muur erachter.

Stap 3: Handelen en resultaat (uw 'slimme' antwoord)

Snel presenteert *Lens* het resultaat in de vorm van acties of informatie:

- **Vragen beantwoorden:** U richt op een monument en *Lens* vertelt u hoe het heet en wanneer het gebouwd is.
- **Winkelhulp:** U ziet een mooie jurk in een etalage. *Lens* vindt voor u online-winkels waar u die of een vergelijkbare jurk kunt kopen.
- **Tekst begrijpen:** Dit is een van de meest gewaardeerde functies.
 - **Kopiëren:** U kunt met de camera op een krantenartikel richten en de tekst rechtstreeks overnemen in een e-mail, zonder het over te typen.
 - **Vertalen:** U staat in het buitenland en richt op een menukaart: *Lens* vertaalt de tekst in realtime op uw scherm, alsof er een digitale sticker overheen wordt geplakt.

Samengevat

Google *Lens* is dus als een extreem goed getrainde assistent. Het heeft niet alleen ongelooflijk scherpe ogen (objectherkenning), maar ook toegang tot de grootste bibliotheek ter wereld (Google's database). Het resulteert in een snel, betrouwbaar antwoord.

Wilt u het eens proberen? De volgende keer dat u een onbekende plant ziet, richt u uw smartphone erop. U zult versteld staan van de 'slimheid van uw camera'!

Naschrift van de redactie

Google kan, zoals duidelijk moge zijn, snel informatie bieden. Dat was u met de zoekmachine al wel gewend. Daar wordt u eigenlijk meestal overstelpt met niet altijd even relevante zoekresultaten. Die worden uit geïndexeerde tekstuele bronnen (metadata) opgehaald. Bij *Lens* gebeurt dat iets anders. De visuele bronnen zijn veel verder geïndexeerd en de tekstuele bronnen kunnen bovendien door de vertaler worden gehaald. En denk ook aan foto-opnamedata: EXIF-data, die vaak ook locatiegegevens bevatten.

Geef bijv. eens een zoekopdracht: *foto data center*, eventueel met het woord *Google* erbij. Dan wordt duidelijker welke enorme dataparken over de hele wereld er bij betrokken zijn. Elke zoekopdracht aan Google *Lens* gaat op wereldtournee. De analyse alleen al is een proces dat enorme rekenkracht vraagt. De snelheid waarmee dit gebeurt, is onvoorstelbaar. En net als bij andere AI-opdrachten worden gigantische databestanden de wereld rondgepompt en bewerkt. Al met al vraagt dit proces zeer veel energie en infrastructuur. De elektriciteitsvoorziening heeft daar nu al moeite mee. En waar de marktvraag stijgt, stijgt ook de prijs, zeker als het aanbod de vraag niet kan bijhouden. Daar hoeft de consument niet mee lastiggevallen te worden, vindt Google. Dat is meer iets voor politiek, overheden en – niet te vergeten – het bedrijfsleven. Toch is die consument de uiteindelijke betaler. Je leest er bij Google niet zoveel over. En dan te bedenken dat wij nu pas in het begin van de AI-ontwikkelingen leven.

De tablet: een ideaal apparaat voor senioren

Toen de eerste tablets ruim vijftien jaar geleden verschenen, vroegen veel mensen zich af waar ze eigenlijk voor dienden. Was het een grote telefoon? Of een kleine computer? Inmiddels is dat wel duidelijk. De tablet heeft zijn eigen plek veroverd en is voor miljoenen mensen een dagelijks hulpmiddel geworden. Zakelijk, bij studie, bij ontspanning en soms ook als vervanging van laptop of smartphone.

Voorals bij senioren zou het apparaat populair kunnen zijn. Dat zou dan te maken hebben met de combinatie van eigenschappen: makkelijk mee te nemen formaat, een groot scherm, eenvoudige bediening en een veel toepassingen. De tablet lijkt daardoor voor veel mensen een ideale manier om gebruik te maken van de digitale wereld. Of het als een vervanger van

de smartphone kan dienen, staat nog te bezien. Al is videobellen wel erg populair.

Prettig groot scherm

Een van de belangrijkste voordelen van een tablet is het schermformaat. Waar een smartphone vaak een relatief klein scherm heeft, beschikt een tablet meestal over een scherm van ongeveer tien of elf inch. Dat maakt een groot verschil bij het lezen van teksten, het bekijken van foto's of het volgen van een film.

Voor mensen die moeite krijgen met kleine letters, is dat een belangrijk pluspunt. Bovendien kan op de meeste tablets de tekst eenvoudig worden vergroot. Dat maakt het lezen van nieuwswebsites, e-mails of digitale boeken een stuk comfortabeler.

Ook foto's komen beter tot hun recht op een groter scherm. Veel senioren gebruiken hun tablet dan ook graag om foto's van kinderen en kleinkinderen te bekijken.

Eenvoudige bediening

Een ander belangrijk voordeel is de bediening. Tablets werken vrijwel altijd met een aanraak-scherm. Door te tikken, te vegen of te knijpen op het scherm kunnen gebruikers eenvoudig door apps en websites navigeren.

Dat maakt het apparaat intuïtief. Veel mensen leren de basis binnen korte tijd. In vergelijking met een traditionele computer – waar men met muis, toetsenbord en verschillende programma's moet werken – voelt een tablet vaak veel eenvoudiger aan.

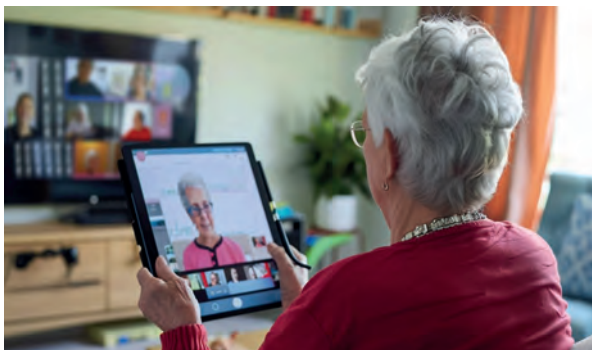
*Handig zo'n klein scherm...
of toch liever een groot beeld-scherm?*

Ook de structuur van apps helpt daarbij. Iedere toepassing heeft zijn eigen pictogram. Wie bijvoorbeeld e-mail wil lezen, opent simpelweg de mail-app. Voor het nieuws is er een nieuws-app, en voor foto's een foto-app.

De digitale huiskamer

Voor veel senioren is de tablet inmiddels een soort digitale huiskamer geworden. Vrijwel alles wat met informatie, communicatie en ontspanning te maken heeft, komt samen op één apparaat.

Veelgebruikte toepassingen zijn onder andere:

- het lezen van nieuws en digitale tijdschriften
- e-mailen
- videobellen met familie
- foto's bekijken en delen
- spelletjes spelen
- televisieprogramma's en films kijken
- internetbankieren

Vooral **videobellen** is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Met een tablet kunnen mensen eenvoudig contact houden met familie en vrienden, ook als die verder weg wonen.

Daarnaast wordt de tablet vaak gebruikt voor ontspanning. Streamingdiensten, puzzelspelletjes en digitale kranten maken het apparaat tot een prettig hulpmiddel voor een rustige avond op de bank.

Licht en flexibel

Een tablet is bovendien licht en draagbaar. Waar een laptop vaak op tafel blijft staan, wordt een tablet makkelijk meegenomen door het huis.

Veel mensen gebruiken hun tablet bijvoorbeeld:

- op de bank
- aan de keukentafel
- in de tuin
- of zelfs in bed

Met een beschermhoes of standaard kan de tablet eenvoudig rechtop worden gezet om een film te kijken of een recept te lezen tijdens het koken.

Tablets gaan lang mee

Een interessant aspect van de tabletmarkt is dat tablets relatief lang worden gebruikt. Waar smartphones vaak na drie of vier jaar worden vervangen, blijven tablets meestal langer in gebruik.

Veel gebruikers doen **vier tot zes jaar** met hun tablet. Dat komt onder andere doordat tablets minder intensief worden gebruikt. Ze worden vooral ingezet voor lezen, kijken en communiceren, en minder voor zware taken.

Daardoor blijven ze langer goed functioneren.

Keuze uit verschillende systemen

Wie een tablet wil kopen, komt meestal uit bij twee soorten apparaten: tablets van Apple en tablets met het *Android-besturingssysteem*.

De bekendste tablet is de *Apple iPad*. Deze staat bekend om zijn gebruiksvriendelijke ontwerp en de lange ondersteuning met software-updates. *Apple* brengt regelmatig nieuwe versies van het systeem uit, waardoor een *iPad* vaak jarenlang veilig en actueel blijft.

Daarnaast zijn er tablets met *Android*. Dat systeem wordt gebruikt door verschillende fabrikanten, waaronder Samsung en Lenovo. Bekende voorbeelden zijn de *Samsung Galaxy Tab A9+* en de *Lenovo Tab M11*.

Android-tablets zijn er in veel verschillende prijsklassen. Daardoor is er voor vrijwel ieder budget wel een geschikt model te vinden.

Waar moet je op letten bij de aankoop?

Wie een tablet wil aanschaffen, doet er goed aan op een paar punten te letten.

Schermaformaat

Een tablet van ongeveer tien of elf inch biedt meestal de beste balans tussen leesbaarheid en draagbaarheid.

Opslagruimte

Voor foto's, apps en documenten is minstens 64 GB opslag aan te raden.

Accuduur

Een goede tablet gaat vaak acht tot twaalf uur mee op één acculading.

Software-updates

Kies bij voorkeur een model dat nog enkele

jaren updates ontvangt. Dat is belangrijk voor veiligheid en gebruiksgemak.

Aansluitmogelijkheden

Sommige tablets bieden slechts één extensie-poort. Hoewel die met hulpmiddelen tot meerdere aansluitingen uit te breiden is, kan het handig zijn als er standaard meer (USB) aansluitingen beschikbaar zijn. Prettige extra's voor het aansluiten van bijv. een externe muis of toetsenbord, een 'grote' monitor, een printer, geheugendragers (USB-sticks, externe HDD's), verbindingen met externe apparatuur (camera, smartphone, laptop of desktop).

De tablet blijft populair

Hoewel smartphones steeds groter worden en laptops steeds lichter, blijft de tablet een eigen rol spelen. Het apparaat is eenvoudig, veelzijdig en prettig in gebruik.

Voor veel senioren vormt de tablet daardoor een ideale toegangspoort tot de digitale wereld. Van nieuws en foto's tot contact met familie en ontspanning: alles komt samen op één scherm. De tablet lijkt nog lang niet uit onze huiskamers te verdwijnen.

Welke internetbrowser kies je in 2026?

Een duidelijk overzicht!

Surfen op internet doe je via een **browser**: dat programma dat je gebruikt om websites te openen, zoals bij het lezen van nieuws, reserveren van kaartjes of bankzaken. Er zijn verschillende browsers — elk met eigen sterke punten en soms ook nadelen. In dit overzicht leggen we uit wat de bekende opties zijn, hoe ze omgaan met je privacy en wat je kunt verwachten van moderne functies zoals AI-hulp.

Wat is een browser eigenlijk?

Een browser is het venster waarmee je op internet kijkt. Bekende voorbeelden zijn *Chrome*, *Firefox*, *Edge* en *Safari*. Elke browser laat je webpagina's zien, maar de manier waarop dat gebeurt verschilt — sommige zijn sneller, anderen slimmer of beter in het beschermen van je privacy.

De populairste browsers – En wat je moet weten

Google Chrome – De alleskunner

Voordelen

- Zeer snelle browser, werkt soepel en stabiel.
- Kan heel veel extra programma's (uitbreidingen) gebruiken.
- Werkt goed samen met andere Google-diensten zoals *Gmail* en *Drive*.

Nadelen

- *Chrome* verzamelt veel gegevens over wat je doet online, wat gebruikt wordt om advertenties persoonlijker te maken.
- Privacy-instellingen zijn aanwezig maar niet standaard op de hoogste stand.

AI-features

- *Chrome* biedt uitgebreide AI-functies, zoals slimme hulp bij zoeken en samenvattingen via *Google Gemini*, maar dit staat niet meteen prominent in de browser.

Voor wie?

Geschikt voor mensen die snelheid, stabiliteit en gebruiksgemak belangrijk vinden, en weinig moeite hebben met data-deling.

Mozilla Firefox – Privacy eerst

Voordelen

- *Firefox* beschermt standaard tegen veel tracking en sporen die volgen wat je doet.
- Je kunt veel aanpassingen doen om je browser precies in te richten zoals jij wilt.
- Onafhankelijke organisatie (niet van een groot bedrijf).

Nadelen

- Soms draait hij iets trager dan *Chrome* op bepaalde sites.

AI-features

- *Firefox* krijgt ook AI-hulp, maar belangrijk: je kunt deze **compleet uitzetten** als je dat liever niet gebruikt.

Privacy

- *Firefox* blokkeert standaard veel trackers en heeft sterke privacy-instellingen, maar gebruikers moeten soms zelf nog wat instellen om alles optimaal te beschermen.

Voor wie?

Perfect voor wie privacy belangrijk vindt en zelf wil beslissen wat er gebeurt met persoonlijke gegevens.

Microsoft Edge – de Windows-favoriet

Voordelen

- Vaak al op je Windows-computer geïnstalleerd.
- Snel en werkt goed met *Windows*-programma's.

Nadelen

- Verzamelt standaard meer gegevens dan sommige privacy-gerichte browsers.

AI-features

- Heeft een ingebouwde AI-modus (*Copilot*) die helpt met zoeken, navigeren en zelfs taken uitvoeren.

Privacy

- Privacy is niet slecht, maar je moet zelf instellingen aanpassen om tracking te beperken.

Voor wie?

Mensen die vooral met Windows werken en graag een browser willen die automatisch goed samenwerkt met hun computer. De achterliggende technologie van *Edge* is overigens *Chromium*, een bloedverwant van *Google Chrome*.

Safari – De Apple-browser

Voordelen

- Werkt heel goed op *iPhone* en *Mac*.
- Zuinig met energie en snelle prestaties op Apple-apparaten.

Nadelen

- Werkt alleen op *Apple*-machines.
- Minder mogelijkheden om uit te breiden met extra functies.

Privacy

- *Safari* blokkeert veel tracking en beschermt je IP-adres.

AI-features

- Minder nadruk op AI-hulpen dan *Chrome* of *Edge*, maar sterke standaardfuncties en privacy blijven gewoon belangrijk.

Voor wie?

Apple-gebruikers die een browser willen die snel en veilig werkt zonder veel gedoe.

Andere opties die je kunt overwegen

Naast de grote namen bestaan er nog andere browsers die interessant zijn, vooral als privacy of extra gemak belangrijk voor je is:

Brave – Heeft standaard sterke bescherming tegen advertenties en trackers en biedt een privacy-gerichte ervaring.

DuckDuckGo Browser – Gericht op privacy, vooral op mobieltjes en tablets.

Epic Browser – Heel sterk gericht op anonimiteit en privacy, zonder AI-hulpen.

Vivaldi – Veel aanpassingsmogelijkheden voor wie technisch handig is.

Tip: Er bestaat geen 'perfecte browser voor iedereen' – je kiest wat bij jouw behoefte past tussen gebruiksgemak, snelheid, privacy en AI-opties.

Privacy — Waarom maakt het uit?

Je surfgedrag kan veel over je vertellen: wat je zoekt, welke sites je bezoekt, zelfs je interesses. Let wel: die zijn niet aan een naam gekoppeld, maar aan het IP-adres van je router. Sommige browsers verzamelen deze informatie en delen die met bedrijven om advertenties te personaliseren. Andere browsers beschermen je juist actief tegen dit soort gegevensverzameling – bijvoorbeeld door trackers standaard te blokkeren of door geen gegevens op te slaan zonder je toestemming.

AI — Handig of eng?

Nieuwe functies in browsers gebruiken kunstmatige intelligentie om bijvoorbeeld:

- pagina's samen te vatten
- vragen te beantwoorden
- teksten te helpen schrijven

- Dat kan heel prettig zijn, maar je moet zelf kunnen kiezen of je dit wilt gebruiken. Sommige browsers (zoals *Firefox*) bieden hier volledige controle over, terwijl andere (zoals *Edge* en *Chrome*) die functies wat meer integreren.
- Eenvoudige tips voor senioren**
- **Houd je browser up-to-date** – beveiligingsupdates zijn belangrijk.
 - **Kies een browser die je prettig vindt** – snelheid en overzicht zijn voor de meeste mensen belangrijker dan de nieuwste toeters en bellen.
 - **Privacyinstellingen kun je aanpassen** – vaak staan ze standaard niet optimaal, maar je kunt ze verbeteren via de instellingen.
 - **Zoek andere browsers** – Gebruik een zoekopdracht of Wikipedia. Je komt dan bijv. tegen: *Opera*, *Chromium* en *Ungoogled Chromium*, *Falkon*, *Epiphany* (van Linux GNOME), *Seamonkey* (heeft z'n beste tijd gehad), *Waterfox* (AI-vrij), *Tor* (anoniem browsen). Dan zijn er ook nog tekst-gebaseerde browsers, bijv. voor visueel-beperkte gebruikers of gebruikers die specifiek op tekst uit zijn.

Samengevat — Welke kies ik?

Browser	Snelheid	Privacy	AI-hulp	Gemak
Chrome	★★★★	★★	★★★★	★★★★★
Firefox	★★★	★★★★	★★ ★★★ (uitzetbaar)	★★★★
Edge	★★★★	★★	★★★★	★★★★
Safari	★★★★	★★★★	★★	★★★★
Brave	★★★	★★★★	★★	★★★
DuckDuckGo	★★	★★★★	★	★★

Er is méér dan *Windows*

We gaan hier geen negatief verhaal schrijven over Microsoft met z'n *Windows*, *SecureBoot*, *Office*, *Outlook* etc.etc. Maar er is meer dan alleen Microsoft's *Windows*!!

U bent er misschien al tegenaan gelopen, maar uw computer kan *Windows 11* niet meer aan door de hogere technische eisen van *Microsoft*, daarin welwillend terzijdegestaan door de heren en dames van de hardware!! Dat is heel vervelend voor heel veel mensen, omdat een nieuwe computer aanschaffen dan de eerste optie kan zijn, terwijl die computer vrijwel altijd nog steeds in een uitstekende conditie is. Misschien 'helaas voor *Microsoft*', maar er zijn meer opties, zoals *Linux*. *Linux* is gratis en het is 'open source'. Dat betekent dat het wordt doorontwikkeld en iedereen toegang heeft tot de programmacode. Een *Linux*-computer hoeft je in feite dus niet weg te doen omdat hij niet meer wordt ondersteund. (Deze tekst is geschreven op een *Linux*-computer van 16 jaar oud)!!

Nou, u heeft zeker wel eens van *Linux* gehoord of gelezen binnen de HCC! Dat is dan weer een geruststelling, want het *HCC!Linux ig* is met het *Linux*-verhaal actief aan de gang gegaan in 2015!

Waarom

We zagen de steeds terugkerende problemen met wéér een nieuwe *Windows* als een beleid van *Microsoft*, waardoor gaandeweg steeds meer mensen gedwongen werden/worden om een nieuwe computer te kopen! Men kwam ons dan ook regelmatig advies vragen van wat moet ik nou, want dat gaat mij weer een bak met geld kosten! Die vraag was voor ons dus goed te beantwoorden, *LINUX Mint* is, wat ons betreft, de oplossing. Diverse installaties hebben we inmiddels dan ook (kosteloos) uit-

gevoerd op (volgens *Microsoft*) te oude computers.

Daarom!

Nou is het *Linux*-verhaal eigenlijk (te) langzaam gegroeid, door de toenmalige weerstand binnen de HCC!, het was destijds dan ook *not done* om binnen de HCC! te praten over *Linux*, dat was vloeken in de kerk, maar we hebben in diverse vergaderingen let-ter-lijk met de vuist op tafel geslagen. De stoute schoenen aangetrokken, een grote zaal geboekt tijdens een HCC! Kennisdag in Houten, een *Linux*-presentatie gegeven in een volle zaal en toen ging het los, een breed publiek had nu gezien wat de ongekende mogelijkheden waren, een uitspraak als "*Waarom heeft HCC! ons dat nooit eerder verteld*" was kenmerkend! Een tsunami aan vragen rolde de zaal in, dat was voor ons een startsein.

Inmiddels, na de diverse wisselingen van besturen ging het dan ook lopen als een trein en hebben we inmiddels 20 workshops in het gehele land gegeven en gaat het stijgende ledental inmiddels boven de 1140 leden uitkomen bij de *HCC!Linux ig*. (Ook nog even tussendoor opgericht)

Veranderingen

Gezien de vele negatieve mediasignalen over de Big Tech en z'n clouds, is men in Europa (erg laat) gaan nadenken over een betrouwbaar alternatief, maar men is inmiddels toch nog gestart. Duitsland en Frankrijk hebben de *Opensource Linux* ontdekt en ook de Nederlandse overheden beginnen nu ook door te krijgen.

De Franse overheid gaat Windows op Rijks-werkplekken gefaseerd vervangen door een variatie op *Ubuntu* (*de moeder van Linux Mint*). Dat blijkt uit een verklaring van *DINUM*, de Interministeriële Directie voor Digitale zaken. Het gebruik van *Linux*-desktops wordt onderdeel van het nationale beleid rond digitale soevereiniteit.

De Franse overheid is al bezig om van Windows over te stappen op haar eigen Linux-distributie genaamd *GendBuntu* – een variant van Ubuntu en (let op!) die al reeds jaren door de Franse Nationale Gendarmerie wordt gebruikt en momenteel stabiel draait op meer dan 100.000 computers. En een ander initiatief is; Frankrijk en Duitsland lanceerden vorig jaar samen *Docs*, een alternatief voor *Google Docs*. En vorig jaar heeft de Duitse deelstaat Sleeswijk-Holstein eveneens *Windows*- en *Microsoft*-diensten ingeruild voor Linux en het *LibreOffice-pakket*. (standaard in Linux Mint)

Naschrift van de redactie

Al vele jaren is een *Linux*-platform actief in de *HCC!CompUsers* interessegroep. Dit naast de Unix-gg. In het blad van *CompUsers* (toen nog WinDOS geheten), de *SoftwareBus* hebben al

Inmiddels lijkt *Microsoft* ook aan het opschuiven. Virtualisatie met WSL (*Windows Subsystem voor Linux*) is er en Hyper-V, waarmee – zij het met enige moeite – Linux onder Windows 11 kan draaien.

Snuffel maar eens goed rond op:
<https://linux.hcc.nl>

Tijdens de laatste **CompUfair** werd ik door Dick Elzinga benaderd, of ik ook voor *CompuLinks* zou willen schrijven, nu ik het iets minder druk had met de *SoftwareBus*. Nu draag ik de *SeniorenAcademie* een warm hart toe, al ben ik natuurlijk nog veeeeel te jong om erbij te horen, dus ik kon niet weigeren, al leid ik nog steeds een druk leven.

In het verleden had ik al eens aangeboden om wat artikelen over *Scratch* te schrijven, maar daar was toendertijd weinig belangstelling voor. Intussen zitten we in een stadium, dat ook senioren heel goed met de computer overweg kunnen en niet meer schrikken van het idee om te gaan programmeren. En laat *Scratch* nu een programmeertaal zijn, die behoorlijk laagdrempelig is om in te stappen, maar die bij nadere studie best heel veel mogelijkheden biedt. En, het is ook nog eens heel leuk (leert de ervaring) om het samen met je (klein)kind te doen.

Mensen die ook lid zijn van *CompUsers* weten het misschien wel, voor de *SoftwareBus* en nu voor *PC-Active* heb ik een reeks van artikelen over *Scratch* geschreven, de reeks loopt zelfs nog door, maar voor de *SeniorenAcademie* wil ik helemaal opnieuw beginnen. Hopelijk kan ik ook hier op een enthousiast publiek rekenen. Ik vraag wel wat zelfwerkzaamheid, want je kunt een programmeertaal eigenlijk alleen maar goed leren door die ook zelf toe te passen.

Wat gaat er gebeuren?

In een reeks van artikelen, die ik nu voorzie, ga ik de volgende onderwerpen behandelen, niet noodzakelijkerwijs in deze volgorde.

1. **Introductie tot Scratch:** Wat is *Scratch*, hoe werkt het, en waarom is het geschikt voor (groot)ouders met (klein)kinderen?
2. **De gebruikersinterface:** Hoe ziet *Scratch* eruit en hoe werk je er mee?
3. **Basisconcepten van programmeren:** Variabelen, loops en condities in *Scratch*.

4. **Interactiviteit en animatie:** Hoe maak je interactieve spellen en animaties met *Scratch*-blokken?
5. **Samenwerken:** Tips voor (groot)ouders om *Scratch* te gebruiken met (klein)kinderen.
6. **Geavanceerde projecten:** Werken met geluid en grafische effecten.
7. **Scratch-community en delen:** Hoe deel je projecten en leer je van anderen in de online *Scratch*-community?

Elk artikel zal praktische voorbeelden, duidelijke uitleg en inspirerende tips bevatten, zodat jullie direct aan de slag kunnen. Daarnaast zal ik op gezette tijden refereren aan het *Platform GameOntwerp*, een joint-venture van *HCC!-CompUsers* en *HCC!Programmeren*.

Als je specifieke wensen of vragen hebt voor deze reeks, hoor ik het graag!

Introductie tot Scratch

Scratch is een populaire visuele programmeertaal waarmee kinderen en beginners spelenderwijs leren coderen. Voor *CompuLinks* stel ik een reeks artikelen voor die stap voor stap de mogelijkheden van *Scratch* belichten, van de basisprincipes tot geavanceerde projecten. Intussen ben ik voor *PC-Active* aan een reeks bezig om *Mens Erger Je Niet* in *Scratch* te programmeren en daarnaast speel ik met de gedachte om het oude arcadespel *Frogs* in *Scratch* te bouwen. Deze laatste zou heel geschikt kunnen zijn voor deze reeks, maar daar zijn we uiteraard nu nog niet aan toe.

Als we Wikipedia naar *Scratch* vragen krijgen we het volgende:

1. *Scratch* is een object-georiënteerde visuele programmeertaal die ontwikkeld is op het MIT door *Lifelong Kindergarten group* en het *MIT Media Lab*.
2. De taal is geschikt voor het maken van visualisaties zoals interactieve verhalen, animaties, spellen, muziek en kunst en richt zich speciaal op jonge mensen vanaf 8 jaar.
3. Het bijzondere aan deze programmeertaal is dat die werkt met blokjes in plaats van tekst. Dat beperkt syntaxisfouten door de onderdelen van een programma als legosteentjes in elkaar te laten passen. Als de blokjes passen is het programma syntactisch in orde en kan het worden uitgevoerd. Programmeerfouten blijven vanzelfsprekend mogelijk.
4. De naam *Scratch* komt uit de muziek van de dj-techniek *scratching*. Het verwijst daarbij naar de mogelijkheid om nieuw werk te maken door werk van anderen te remixen. Ieder *Scratch*project dat op de website gedeeld wordt, komt daar inclusief de code waarmee het gemaakt is en op de projectpagina staat ook een remixboom die laat zien of het project een remix is of dat het juist door anderen als bron gebruikt wordt.

Als we even voor onszelf de balans opmaken kom ik tot het volgende:

1. Programmeertaal, speciaal voor kinderen, waarbij ik denk dat 6 jaar al een geschikte leeftijd is, maar ze moeten wel al een beetje kunnen lezen
2. Gratis, draait in de browser
3. Visueel aantrekkelijk vormgegeven
 - a. Ziet er speels uit, maar het is meer dan dat
 - b. De voordelen van Lego®, zonder de nadelen
4. Beschikbaar in het Nederlands

Wat betekent dit?

Over object-oriëntatie ga ik uitgebreider vertellen bij de basisconcepten van het programmeren, in het volgende deel van de reeks. *MIT*

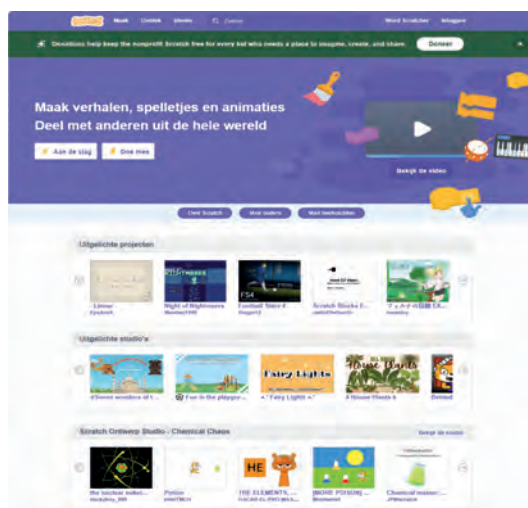
staat voor *Massachusetts Institute of Technology*, dat is ongeveer de beste Technische Universiteit van de wereld. Dat betekent voor ons, dat we niet bang hoeven te zijn voor spam als we daar een account aanmaken. Daar ga ik later uitgebreider op in.

De taal is zeker geschikt voor visualisaties, maar niet uitsluitend. Het is een redelijk uitgebreide algemene programmeertaal, alleen niet supergeschikt voor database- en file-bewerking. Maar je kunt er leuke grafische toepassingen mee maken, maar ook laten uitzoeken of iets een priemgetal is, bijvoorbeeld.

Het is inderdaad erg moeilijk om een syntax error in Scratch te krijgen, de grote nachtmerrie van iedereen die met tekstuele programmeertalen werkt. Maar dat wil niet zeggen dat je geen fouten kunt maken in je programma. Gaan we waarschijnlijk nog wel eens doen de komende tijd.

Voor een korte inleiding op de reeks artikelen wil ik het hier nu even bij laten. Zelfwerkzaamheid valt dus wel mee deze keer. Alvast een beetje huiswerk om toch iets te doen.

1. Wat zijn de nadelen van *Lego*? Ik kan er zo drie verzinnen.
2. Ga alvast eens kijken op:
<https://scratch.mit.edu>
3. Denk alvast eens na over wel of niet een account aanmaken.

Je Android of iPhone heeft ook USB-tethering voor veel sneller internet

USB-tethering maakt het mogelijk om de internetverbinding van je smartphone via een USB-kabel te delen met een computer. Het werkt als volgt:

1. Voorbereiding

- Zorg dat je telefoon een actieve mobiele dataverbinding heeft (bijv. 4G/5G).
- Installeer de juiste USB-stuurprogramma's op je computer; bij *Windows* gebeurt dit meestal automatisch, bij *macOS* en *Linux* kun je extra pakketten nodig hebben (bijv. *android-tools* of *libimobiledevice*).

2. Verbinden

- Sluit de telefoon met een USB-kabel aan op de computer. Gebruik bij voorkeur de originele kabel of een kwalitatief goede vervanger om verbindingsproblemen te vermijden.

3. Tethering inschakelen op de telefoon

- *Android*:
 1. Open **Instellingen** → **Netwerk & internet** → **Hotspot & tethering** (of **Draadloos en netwerken** → **Tethering & draagbare hotspot**, afhankelijk van de OEM).
 2. Schakel **USB-tethering** in. De optie wordt pas actief zodra de telefoon via USB is verbonden.
- *iPhone*:
 1. Open **Instellingen** → **Persoonlijke hotspot**.
 2. Zet **Persoonlijke hotspot** aan (deze zet zowel **WiFi** als **USB-tethering** aan).
 3. Wanneer de *iPhone* via USB is aangesloten, verschijnt er op *macOS* automatisch een nieuw netwerkinterface (bijv. *enX*). Op *Windows* moet je mogelijk de driver 'Apple Mobile Device Ethernet' installeren.

4. Computer detecteert de verbinding

- *Windows*: Er verschijnt een nieuw netwerkadaptericoon (meestal 'Ethernet'). De computer krijgt automatisch een IP-adres via DHCP van de telefoon.
- *macOS*: Een nieuwe 'Ethernet-interface' verschijnt in **Systeemvoorkeuren** → **Netwerk**. Ook hier wordt een IP-adres toegewezen.
- *Linux*: Een nieuw netwerk-interface apparaat (bijv. *usb0* of *rndis0*) verschijnt; je kunt *ifconfig* of *ip addr* gebruiken om het IP-adres te bekijken. Soms moet je handmatig *dhclient* starten.

5. Internet gebruiken

Zodra de interface een geldig IP-adres heeft, kun je normaal surfen, downloaden of andere netwerktoepassingen gebruiken. Het verkeer wordt via de telefoon naar het mobiele netwerk gestuurd.

6. Beëindigen

- Schakel USB-tethering uit op de telefoon of ontkoppel de USB-kabel. De netwerkinterface verdwijnt automatisch van de computer.

Tips & aandachtspunten

- **Dataverbruik**: Alles wat je op de computer doet telt mee voor je mobiele datalimiet. Houd je verbruik in de gaten via de instellingen van je provider of de telefoon.
- **Snelheid**: USB-tethering biedt doorgaans hogere doorvoersnelheden en lagere latency dan Wi-Fi-hotspots, omdat de verbinding niet onderhevig is aan draadloze interferentie.

- **Batterij:** Bij sommige Android-modellen blijft de telefoon opgeladen tijdens tethering; bij andere kan de batterij sneller leeg raken. Controleer of je telefoon wordt opgeladen terwijl hij de verbinding deelt.
- Start de telefoon en/of de computer opnieuw op als de interface niet verschijnt.
- Controleer of de 'USB-configuratie' op de telefoon op 'USB-tethering' of 'RNDIS' staat (bij sommige OEM skins moet je dit handmatig selecteren).

Problemen oplossen

- Zorg dat de USB-kabel data-overdracht ondersteunt (niet alleen opladen).
- Met deze stappen kun je simpel je telefoon als een bekabelde modem gebruiken via USB-tethering.

Voordelen van USB tethering ten opzichte van een Wi-Fi-hotspot

Aspect	USB-tethering	Wi-Fi-hotspot (wireless)
Snelheid & Latency	• Directe, bekabelde verbinding → minder signaalverlies. • Vaak hogere doorvoersnelheden (tot ~100Mbps of meer, afhankelijk van de telefoon- en USB-standaard). • Lagere latency, wat vooral merkbaar is bij online gaming, video-conferencing of real-time applicaties.	• Afhankelijk van de Wi-Fi-standaard (802.11n/ac/ax) en omgevingsinterferentie. • Signaalverzwakking door muren, andere apparaten en drukke frequenties kan de snelheid en latency verminderen.
Betrouwbaarheid	• Geen interferentie van andere draadloze netwerken of fysieke obstakels. • Verbinding valt alleen weg als de kabel losraakt of de telefoon wordt uitgeschakeld.	• Kan storingen ondervinden door andere Wi-Fi-netwerken, Bluetooth-apparaten, magnetrons, enz. • Signaal kan fluctueren wanneer je beweegt of wanneer er veel gebruikers op hetzelfde kanaal zitten.
Energieverbruik	• De telefoon wordt vaak tegelijk opgeladen via dezelfde USB-kabel, waardoor het batterijniveau behouden blijft.	• De telefoon moet de hotspot zelf van stroom voorzien; dit verbruikt aanzienlijk meer batterij, vooral bij langdurig gebruik.
Beveiliging	• De verbinding is fysiek geïsoleerd – alleen het apparaat dat via de kabel is aangesloten kan toegang krijgen. • Geen risico op ongeautoriseerde Wi-Fi-clients of 'evil twin'-aanvallen.	• Een open of slecht beveiligde Wi-Fi-hotspot kan worden ontdekt en misbruikt door derden. • WPA2/WPA3-beveiliging is vereist; toch blijven er risico's op wachtwoordlekken of brute-force aanvallen.
Configuratiegemak	• Eén klik/toggle op de telefoon; geen extra instellingen (SSID, wachtwoord, kanaalkeuze) nodig.	• Vereist het instellen van een SSID, wachtwoord, eventueel kanaal en soms extra opties (bijv. client-limiet).
Compatibiliteit	• Werkt met vrijwel elk besturingssysteem (Windows, macOS, Linux) zolang de juiste drivers aanwezig zijn.	• Oudere of zeer beperkte apparaten (bijv. sommige embedded systemen) kunnen geen Wi-Fi-verbinding maken of ondersteunen alleen specifieke frequenties (2,4GHz).
Veiligheidsbeleid op bedrijfsnetwerken	• Sommige bedrijven blokkeren of beperken Wi-Fi-hotspots, maar staan USB-tethering toe, omdat het lijkt op een bekabelde netwerkverbinding.	• Bedrijfs-Wi-Fi-policy's kunnen hotspot-gebruik verbieden of monitoren, waardoor je mogelijk geen verbinding mag maken.

Samengevat

- **USB-tethering** levert doorgaans snellere, stabielere en veiliger verbindingen met minder impact op de batterij van je telefoon, omdat de telefoon via dezelfde kabel wordt opgeladen.
- **Wi-Fi-hotspot** biedt meer flexibiliteit (meerdere apparaten tegelijk verbinden) en mobiliteit (geen kabel nodig), maar kan last hebben van interferentie, hogere batterijconsumptie en extra beveiligingsrisico's.

Kies de methode die het beste past bij jouw situatie: als je één computer wilt verbinden en maximale snelheid en betrouwbaarheid nodig hebt, ga dan voor USB-tethering; als je meerdere apparaten wilt voorzien van internet of geen kabel tot je beschikking hebt, is een Wi-Fi-hotspot handiger.

Google Zoeken staat voor de grootste verandering in 25 jaar

Wie tegenwoordig iets wil weten, zoekt het op via Google. Of het nu gaat om een recept, een vakantiebestemming, een wandelroute of een oplossing voor een computerprobleem: voor veel mensen begint het antwoord met een zoekopdracht. Maar die vertrouwde manier van zoeken gaat de komende jaren flink veranderen.

Tijdens *Google I/O 2026*, de jaarlijkse conferentie voor ontwikkelaars, liet Google zien hoe kunstmatige intelligentie (AI) een steeds grotere rol krijgt binnen Google Zoeken. Volgens het bedrijf wordt zoeken eenvoudiger, slimmer en persoonlijker. Tegelijkertijd roept deze ontwikkeling ook vragen op over betrouwbaarheid en privacy.

Van zoekmachine naar gesprekspartner

Tot nu toe werkte *Google* vooral als een enorme bibliotheek. U typte een paar woorden in

en kreeg een lijst met websites voorgeschoteld. Vervolgens moest u zelf de juiste pagina openen en de informatie zoeken.

Dat verandert. Dankzij de nieuwste AI-technologie van *Google* kunt u steeds meer een normaal gesprek voeren met de zoekmachine.

Stel dat u wilt weten welke wandelroutes geschikt zijn voor een middagje uit. In plaats van losse zoekwoorden zoals ‘wandelroute Veluwe makkelijk’ kunt u straks gewoon vragen:

“Welke mooie wandelroutes op de Veluwe zijn geschikt voor mensen die niet zo ver kunnen lopen?”

Heeft u daarna nog een vraag, dan kunt u gewoon doorgaan:

“Zijn daar ook routes bij waar honden zijn toegestaan?”

Google begrijpt dat de tweede vraag over dezelfde wandelroutes gaat en past het antwoord daarop aan.

Voor veel gebruikers voelt dit natuurlijker dan het traditionele zoeken met losse trefwoorden.

Direct antwoord in plaats van tien websites

Een andere grote verandering is dat Google steeds vaker zelf een uitgebreid antwoord geeft. Wie nu zoekt, krijgt, zoals vermeld, meestal een lijst met websites. In de toekomst verschijnt bovenaan vaak eerst een door AI samengesteld overzicht. De kunstmatige intelligentie haalt informatie uit verschillende bronnen en presenteert daarvan een samenvatting.

Dat kan handig zijn. Zo hoeft u niet meer vijf websites te openen om bijvoorbeeld te weten wat de openingstijden van een museum zijn of welke planten geschikt zijn voor een schaduwrijke tuin. Voor eenvoudige vragen levert dit veel tijdswinst op.

Toch is er een kanttekening. AI-systemen kunnen fouten maken. Ze kunnen informatie verkeerd interpreteren of verouderde gegevens gebruiken. Daarom blijft het verstandig om belangrijke informatie altijd even te controleren bij betrouwbare bronnen.

Zoeken met foto's en documenten

Niet alleen tekst speelt straks een rol. Google wil dat gebruikers steeds vaker foto's, video's en documenten kunnen gebruiken tijdens het zoeken. Heeft u bijvoorbeeld een oude foto en wilt u er meer over te weten komen? Dan kunt u de foto uploaden en vragen of hier iets meer over bekend is. Zie het artikel over *Google Lens* elders in deze *CompuLinks*.

Of misschien ontvangt u een ingewikkelde brief van een instantie. In de toekomst kunt u die uploaden en *Google vragen* om de belangrijkste punten uit te leggen in begrijpelijke taal. Voor veel senioren kan dit een bijzonder han-

**Google Zoeken
op foto's**

dige ontwikkeling zijn. Soms is het immers makkelijker om iets te laten zien dan om het uitgebreid te beschrijven.

Google gaat ook taken uitvoeren

Een van de opvallendste vernieuwingen is dat Google niet alleen antwoorden geeft, maar ook taken kan uitvoeren.

Zo kan het systeem prijzen vergelijken, producten zoeken, afspraken plannen of informatie verzamelen uit verschillende bronnen.

Stel dat u een weekendje weg wilt. U kunt dan vragen:

“Zoek een hotel in Maastricht voor twee personen onder de 150 euro per nacht.”

Google kan vervolgens verschillende websites bekijken en een overzicht samenstellen van geschikte mogelijkheden. Hiermee verandert Google langzaam van een zoekmachine in een digitale assistent.

Persoonlijkere resultaten

Google wil zoekresultaten ook persoonlijker maken. Met toestemming van de gebruiker kan het systeem informatie gebruiken uit diensten zoals *Gmail*, *Google Agenda* en *Google Foto's*.

Daardoor kunnen antwoorden beter aansluiten op uw situatie.

Heeft u bijvoorbeeld een afspraak in uw agenda staan, dan kan Google rekening houden met reistijden, verkeersinformatie of parkeerlocaties. Dat klinkt handig, maar het betekent ook dat meer persoonlijke gegevens worden gebruikt om antwoorden samen te stellen. Niet iedereen zal zich daar prettig bij voelen. Gelukkig bepaalt de gebruiker zelf welke gegevens wel of niet gedeeld worden.

Wat betekent dit voor senioren?

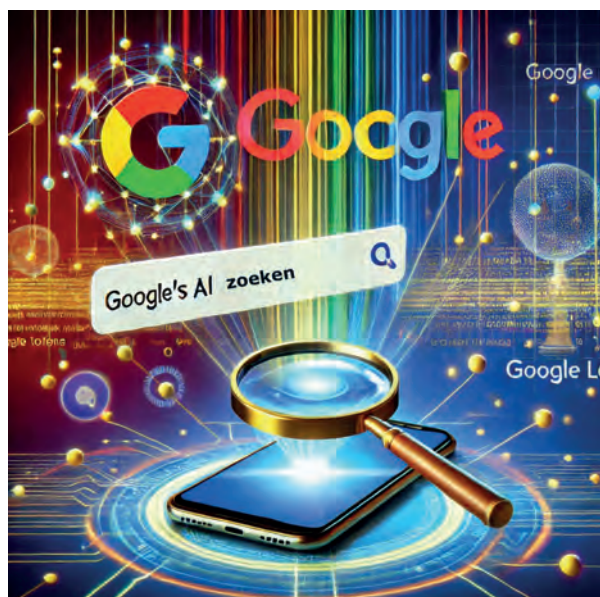
Voor veel senioren kunnen deze veranderingen juist voordelen bieden.

Het wordt eenvoudiger om vragen te stellen zonder ingewikkelde zoektermen te bedenken. Ook kunnen foto's en documenten helpen, wanneer iets lastig onder woorden te brengen is. Daarnaast kan AI ingewikkelde informatie samenvatten in begrijpelijke taal. Dat maakt internet toegankelijker voor mensen die minder ervaring hebben met computers of smartphones.

Tegelijkertijd blijft gezond wantrouwen belangrijk. Een antwoord van AI klinkt vaak overtuigend, maar is niet automatisch correct. Zeker bij onderwerpen zoals gezondheid, financiën of juridische zaken is het verstandig om informatie altijd te controleren bij officiële bronnen.

De blauwe links verdwijnen niet

Wie nu denkt dat websites helemaal overbodig

worden, hoeft zich geen zorgen te maken. De bekende zoekresultaten blijven bestaan.

Wel zullen ze waarschijnlijk minder prominent worden weergegeven. Veel gebruikers zullen eerst het AI-antwoord lezen voordat ze eventueel doorklikken naar een website.

Dat betekent dat de manier waarop we informatie zoeken verandert, maar niet volledig verdwijnt.

Conclusie

Google Zoeken staat aan het begin van een grote transformatie. Waar het vroeger vooral een wegwijzer naar websites was, ontwikkelt het zich steeds meer tot een slimme digitale assistent, die vragen begrijpt, informatie samenvat en zelfs taken uitvoert.

Voor senioren biedt dat veel gemak. Internet wordt toegankelijker, vragen stellen wordt eenvoudiger en informatie is sneller beschikbaar. Tegelijkertijd blijft kritisch denken belangrijk. AI is een krachtig hulpmiddel, maar geen onfeilbare bron van waarheid.

De komende jaren zullen we waarschijnlijk allemaal merken dat zoeken op internet steeds minder lijkt op zoeken – en steeds meer op een gesprek voeren met een behulpzame assistent.

Veilig online kopen: zo voorkom je problemen

Online winkelen is gemakkelijk, snel en vaak voordelig. Toch gaat het regelmatig mis. Nepwebshops, datalekken en misleidende aanbiedingen liggen op de loer. Gelukkig kun je met een paar eenvoudige controles veel ellende voorkomen.

Controleer de webwinkel

- Bekijk altijd eerst of de webshop betrouwbaar oogt:
- Staat er een volledig adres vermeld?
- Is er een telefoonnummer aanwezig?
- Zijn er duidelijke algemene voorwaarden?

Let ook op keurmerken. In Nederland is aansluiting bij [Thuiswinkel.org](https://thuiswinkel.org) een positief teken. Dat betekent dat de webshop zich moet houden aan duidelijke regels.

Twijfel? Zoek de naam van de winkel op in combinatie met 'ervaringen', 'beoordeling' of 'klacht'. Vaak zie je snel genoeg of anderen problemen hebben gehad.

Kijk naar de beveiliging

Bestel alleen via een beveiligde verbinding:

- Het webadres begint met <https://>
- Er staat een slotje in de adresbalk

Dat is geen garantie voor eerlijkheid, maar zonder beveiligde verbinding moet je nooit persoonlijke gegevens invoeren.

Kies een veilige betaalmethode

Niet elke betaalmethode biedt dezelfde bescherming:

- Achteraf betalen geeft extra zekerheid.
- Creditcards bieden vaak aankoopbescherming.
- IDEAL is veilig, maar het geld wordt direct afgeschreven. De opvolger Wero komt eraan en dat krijgt ook aankoopbescherming.

Bij onbekende buitenlandse webshops is voorzichtigheid extra belangrijk.

Pas op voor extreem lage prijzen

Een aanbieding die té mooi lijkt om waar te zijn, is dat meestal ook. Oplichters werken vaak met:

- Tijdelijke 'superkortingen'
- Aftellende klokjes
- Meldingen als "Nog maar 2 op voorraad"

Neem altijd even de tijd om prijzen te vergelijken bij bekende winkels.

Bescherm je eigen gegevens

Controleer af en toe of je e-mailadres betrokken is geweest bij een datalek via [Have I Been Pwned](https://haveibeenpwned.com/): <https://haveibeenpwned.com/>

Als dat zo is:

- Verander je wachtwoord direct
- Gebruik unieke wachtwoorden
- Overweeg een wachtwoordmanager

Ken je rechten

Bij online aankopen heb je in Nederland:

- 14 dagen bedenktijd
- Recht op een goed werkend product
- Wettelijke garantie

Veel mensen weten dit niet, maar je staat als consument sterk.

Tot slot

Online kopen is veilig – mits je alert blijft. Even controleren kost een paar minuten, maar kan je veel geld en frustratie besparen.

Checklist: Veilig Online Kopen

✓ Voor je bestelt

- Staat er een volledig adres op de website?
- Is er een telefoonnummer of duidelijke klantenservice?
- Heeft de webshop goede recensies?
- Is de prijs realistisch?

✓ Tijdens het bestellen

- Begint het webadres met <https://>?
- Zie je een slotje in de adresbalk?
- Kies je een veilige betaalmethode?
- Deel je niet meer gegevens dan nodig?

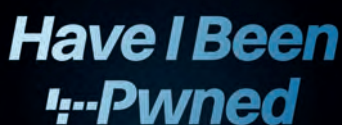
✓ Na je aankoop

- Bewaar je bestelbevestiging
- Controleer je je bankafschrijving
- Weet dat je 14 dagen bedenktijd hebt?

Zijn mijn gegevens gelekt? Zo controleer je dat zelf

Na een hack, zoals onlangs bij **Odido** en dochterbedrijf **Ben**, vragen veel mensen zich af: *Staan mijn gegevens ergens op internet?*

Gelukkig kun je dat eenvoudig zelf controleren via de website [Have I Been Pwned](https://haveibeenpwned.com/).

The logo for 'Have I Been Pwned' is displayed on a black rectangular background. The text 'Have I Been' is in a light blue, sans-serif font, and 'Pwned' is in a darker blue, also sans-serif, with a small icon of a keyhole and a padlock to its left.

Wat betekent 'pwned'?

'Pwned' is internettaal en betekent simpelweg: **gehackt of slachtoffer van een datalek**.

Hoe werkt het?

1. Ga naar de website [Have I Been Pwned](https://haveibeenpwned.com/).
2. Vul je **e-mailadres** in.
3. Je ziet direct of jouw adres voorkomt in bekende datalekken.
Je hoeft géén wachtwoord in te vullen. Alleen je e-mailadres.

Wat krijg je te zien?

Als je e-mailadres voorkomt in een lek, zie je:

- Bij welk bedrijf het datalek was
- Wanneer dat gebeurde
- Welke gegevens mogelijk zijn gelekt (bijvoorbeeld e-mailadres, wachtwoord of telefoonnummer)
Schrik niet als je naam een keer opduikt. Dat komt vaker voor dan je denkt.

Is het veilig?

Ja. De website is opgericht door beveiligings-expert **Troy Hunt** en wordt wereldwijd gebruikt.

Je zoekopdracht wordt niet openbaar gemaakt en je hoeft geen persoonlijke gegevens behalve je e-mailadres in te vullen.

Wat moet je doen als je e-mailadres in een lek staat?

Blijf rustig en doe het volgende:

1. Verander het wachtwoord van die betreffende website.
2. Gebruik een sterk en uniek wachtwoord.
3. Zet waar mogelijk **tweestapsverificatie (2FA)** aan.
Dat is meestal voldoende.

Belangrijk om te weten

De website toont alleen **bekende datalekken**. Het is dus een handige controle, maar geen garantie dat je nergens anders voorkomt.

VEILIG ONLINE KOPEN

Tips om veilig te winkelen op het internet

CONTROLEER DE WEBWINKEL

- ✓ Check adres & reviews

KIJK NAAR BEVEILIGING

- ✓ Https:// & slotje
- ✓ Veilige verbinding

KIES EEN VEILIGE BETAALMETHODE

- ✓ Achteraf betalen / iDEAL
- ✓ Creditcardbescherming

PAS OP VOOR TE LAGE PRIJZEN

- ✓ Vergelijk & wees alert
- ✓ Wettelijke garantie

BESCHERM JE GEGEVENS

- ✓ Check op datalekken
- ✓ Gebruik sterke wachtwoorden

KEN JE RECHTEN

- ✓ 14 dagen bedenktijd
- ✓ Wettelijke garantie

Wees alert & koop met vertrouwen!

Apple Intelligence wat je ermee kunt en hoe het werkt in het Nederlands

AI, kunstmatige intelligentie, heeft niet te klagen over een gebrek aan belangstelling bij pc- en Android-gebruikers. *ChatGPT* zette de opmars in, ook op het App(le)-platform.

Google heeft er een flinke duw aan gegeven met *Gemini*, en met een app. Ook ter ondersteuning van de beroemde online zoekmachine. Microsoft wilde niet achterblijven en heeft - naar het lijkt wat moeizaam - *Copilot* in de strijd gegooid, ook bij MS-browser *Edge* en als app. De aard van het (AI)-beestje maakte het bijna onontkoombaar dat het overgrote deel van de processen via internet (de cloud) verloopt.

Apple probeert zich meer in de kijkt te spelen door de nadruk te leggen op privacy en minder meteen naar internet door te schuiven.

Apple heeft daartoe een nieuwe slimme functie geïntroduceerd: *Apple Intelligence*. Deze technologie helpt bij communiceren, schrijven, vertalen en zelfs bij creatieve taken. Veel functies verwerken de gegevens direct op het apparaat van de gebruiker. Maar wat kun je er precies mee en hoe werkt het in het Nederlands? We laten nu vooral Apple 'aan het woord'.

Wat is Apple Intelligence?

Apple Intelligence is een vorm van kunstmatige intelligentie, ingebouwd in iPhones, iPads en Macs, die je dagelijkse digitale leven makkelijker maakt. De slimme functies helpen je bijvoorbeeld met:

- schrijven en communiceren
- vertalen van berichten
- samenvatten van teksten en gesprekken
- creëren van afbeeldingen of gepersonaliseerde emoji's

Privacy staat voorop: veel verwerking gebeurt direct op je toestel, niet in de cloud. Dat betekent dat je data veiliger is en minder snel wordt opgeslagen door externe servers.

Wat kun je ermee doen?

- **communiceren en schrijven**
- **schrijfhulp**: laat teksten controleren of aanpassen qua toon en formulering.
- **live vertaling**: vertaalt berichten automatisch in apps zoals Berichten.
- **slimme meldingen**: belangrijke meldingen krijgen prioriteit, zodat je minder afgeleid wordt door andere.

2. Audio en gesprekken

- **gesprekken opnemen en samenvatten:** je belt iemand, Apple Intelligence zet de opname automatisch om in een samenvatting.
- **e-mails of lange berichten:** krijg snel de kern te zien zonder alles te lezen.

3. Creatief en visueel

- **Genmoji:** maak gepersonaliseerde emoji's of stickers gebaseerd op jezelf of foto's.
- **Image Playground:** genereer afbeeldingen op basis van tekstaanwijzingen.

Image Playground in actie

Waarom is het handig voor senioren?

- **eenvoudig in gebruik:** veel functies werken automatisch, zonder ingewikkelde instellingen.
- **privacyvriendelijk:** verwerking gebeurt op het toestel, dus je gegevens blijven privé.
- **stap voor stap leren:** je kunt beginnen met de simpele functies zoals samenvatten of vertalen en later de creatieve tools ontdekken.

Belangrijke aandachtspunten

- **hardwarevereisten:** oudere toestellen ondersteunen mogelijk niet alle functies.
- **taal en regio:** sommige functies werken nog niet volledig in het Nederlands. Het kan nodig zijn je toestel tijdelijk op een andere taal te zetten om alles te gebruiken.
- **beschikbaarheid:** Apple breidt functies geleidelijk uit. Niet alles is direct beschikbaar in Nederland.

Conclusie

Apple Intelligence is een krachtige toevoeging aan iPhones, iPads en Macs. Het helpt je sneller en slimmer te communiceren, teksten te begrijpen en creatief te zijn. Voor senioren biedt het een toegankelijke manier om technologie gemakkelijker te gebruiken, met de geruststelling van privacybescherming. Begin met de eenvoudige functies en ontdek later de creatieve mogelijkheden.

Naschrift van de redactie

Voor privé-gebruik zal het hulpmiddel van Apple zeker waarde hebben. Maar daar waar het nodig is meer bronnen dan aanwezig zijn op de privé-computer of smartphone te raadplegen, wordt het een ander verhaal. Dan moet er 'genetwerkt' worden. Natuurlijk kun je eerst zelf de cloud doorzoeken en daar proberen de gewenste informatie te ontleen aan bruik- en betrouwbare bronnen. Dat hoeven niet alleen maar Nederlandstalige bronnen te zijn. AI kan tegenwoordig redelijk goede vertalingen maken. Tot zover het werken met teksten.

Andere bronnen, bijv. afbeeldingen, video's, schema's, tabellen, rekenbladen en geluid, zullen waarschijnlijk zelden lokaal beschikbaar zijn. Dus zijn excursies naar organisatienetwerk of internet (weer) de aangewezen oplossing. Feit is dat wij ons nog bevinden in het beginstadium van AI-toepassingen. Ook wij, senioren, wachten af, alleen niet zo lang meer. De voortgang van de technologie gaat snel, nu nog het oog gericht houden op een verantwoord en weldoordacht gebruik.

Domotica: slim wonen, comfortabel en veilig - ook voor senioren

Domotica klinkt misschien ingewikkeld, maar dat valt in de praktijk reuze mee. Het is een verzamelnaam voor slimme apparaten in en rond het huis, die automatisch werken en waarvan het de bedoeling is dat die het dagelijks leven makkelijker, veiliger en comfortabeler maken. Juist voor senioren kan domotica een waardevolle hulp zijn bij het langer zelfstandig wonen.

Wat is domotica?

Het woord domotica komt van het Latijnse *domus* (huis) en *automatica* (automatisch).

Het gaat om technologie die apparaten in huis met elkaar laat samenwerken. Denk aan verlichting die vanzelf aangaat, een thermostaat die meedenkt of een deurbel die laat zien wie er voor de deur staat.

De bediening verloopt meestal via:

- een smartphone of tablet
- een eenvoudige app
- of zelfs via spraak, door tegen het apparaat te praten

Vaak hoeft je er daarna nauwelijks meer naar om te kijken.

Waarom is domotica interessant voor senioren?

Domotica kan helpen bij:

- langer zelfstandig wonen
 - meer veiligheid in huis
 - extra gemak in het dagelijks leven
 - geruststelling voor familie en mantelzorgers
- Belangrijk is dat je zelf bepaalt wat je gebruikt. Je hoeft echt niet alles tegelijk aan te schaffen.

Praktische voorbeelden van domotica in huis

Slimme verlichting

Slimme lampen kunnen automatisch aangaan als het donker wordt of wanneer je een kamer binnenloopt. Dat verkleint de kans op struikelen en je hoeft niet meer te zoeken naar schakelaars.

's Avonds kan het licht automatisch zachter worden, wat prettiger is voor de ogen.

Slimme thermostaat

Een slimme thermostaat regelt de verwarming automatisch. Hij weet wanneer je thuis bent en wanneer niet. Zo is het altijd comfortabel warm, zonder dat je eraan hoeft te denken. Vaak levert dit ook een besparing op de energierekening op.

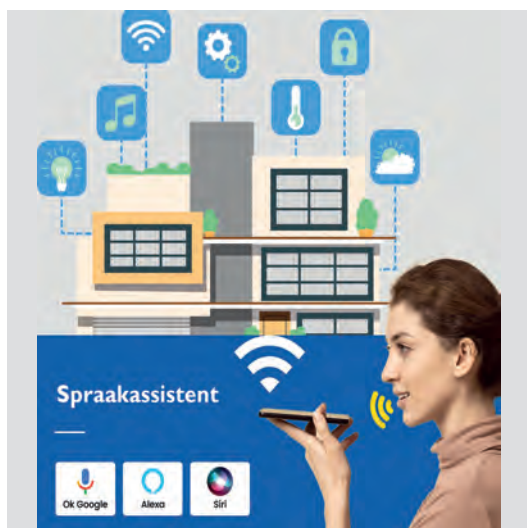
Veiligheid: rook, gas en water

Slimme melders waarschuwen bij rook, koolmonoxide of gas. Sommige sturen zelfs een melding naar je telefoon. Er bestaan ook watermelders die lekkage signaleren, bijvoorbeeld bij de wasmachine of onder de gootsteen.

Spraakassistent

Met een spraakassistent, zoals Google Assistant of Alexa, kun je apparaten bedienen met je stem. Zinnen als "Doe het licht aan" of "Her-

inner me aan mijn medicijnen” zijn voldoende. Dat maakt domotica extra toegankelijk.

Slimme deurbel

Met een slimme deurbel zie je op je telefoon of tablet wie er voor de deur staat. Je kunt zelfs praten met de bezoeker zonder open te doen. Dat is prettig als je minder goed ter been bent of als je de deur liever niet zomaar opent.

Slimme stekkers

Slimme stekkers maken gewone apparaten slim. Zo kun je een lamp, radio of koffiezetapparaat automatisch aan- of uitzetten. Ook handig om 's nachts of bij afwezigheid apparaten veilig uit te schakelen.

Herinneringen en ondersteuning

Domotica kan helpen bij dagelijkse routines, zoals herinneringen voor medicijnen, afspraken of het drinken van voldoende water. Dat geeft rust en structuur.

Koppeling met smartphone of thuiscomputer

Domotica kan met de interface van uw smartphone goed overweg. Zodat u die kunt gebruiken voor het contact, zowel bij invoer (op het scherm of via de microfoon) als bij uitvoer (ook weer het scherm en de geluidswaergave van uw smartphone).

Klein beginnen werkt het best

Je hoeft geen compleet slim huis te maken. Veel mensen beginnen met één of twee toepassingen, zoals slimme verlichting of een slimme stekker. Bevalt dat goed, dan kun je later altijd uitbreiden.

Conclusie

Domotica is geen ingewikkelde techniek voor de toekomst, maar een praktische oplossing voor nu. Het helpt senioren om comfortabeler, veiliger en zelfstandiger te wonen. En misschien wel het belangrijkste: het geeft een gerust gevoel, voor jezelf én voor je omgeving.

Wat gebeurde er in 1582?

Henk Geesink

In 2000 hadden we een z.g. **millenniumbug**. Dit werd redelijk soepel opgelost. Wist u dat we in 1582 ook zoiets hadden? Daar wordt op school in de geschiedenislessen niet of nauwelijks over gesproken, maar toch was ze van groot belang. Vraag is: “Hoe zouden we die opgelost hebben in dit computertijdperk?” Wie dat weet mag, het zeggen!

Waarom er in 1582 tien dagen uit de kalender verdwenen

Wie naar bed ging op 4 oktober 1582, werd wakker op 15 oktober. Waarom werd er in dat jaar besloten om een sprong in de tijd te maken?

Kalenderoverzicht — Oktober 1582 (landen die de Gregoriaanse kalender invoerden)

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
1	2	3	4	—	—	—
—	—	—	—	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Heb je even een paar minuten niks te doen? Scroll dan eens op de kalender van je smartphone naar het jaar 1582. Wanneer je oktober bereikt, kun je wat opvallends zien: **de kalender springt van 4 oktober direct naar 15 oktober**. In dat jaar zijn 10 dagen zomaar overgeslagen. Wat is het verhaal hierachter?

Een sprong in de kalender

Deze sprong in de tijd heeft te maken met de overgang naar de Gregoriaanse kalender. Tot 1582 gebruikte Europa nog de Juliaanse kalender, ingesteld door Julius Caesar in 45 v.C.

Het idee van Julius Caesar was om een eenvoudige kalender in te voeren die gelijk met de seizoenen zou lopen. De Juliaanse kalender bepaalde

dat een jaar 365,25 dagen duurde, oftewel 365 dagen en zes uur. Om het verlies van die zes uur elk jaar te compenseren, werd er elke vier jaar een schrikkel dag toegevoegd op 29 februari.

Het probleem was echter dat het werkelijke zonnejaar net iets korter duurt: 365,2422 dagen. Dat betekende dat de Juliaanse kalender ieder jaar elf minuten te veel rekende. Dat lijkt weinig, maar kan zich in de loop der tijd flink opstapelen. Na 131 jaar liep de kalender al één dag voor, en na 1.300 jaar waren dat zelfs zo'n tien dagen.

Overgang naar de Gregoriaanse kalender

Om deze overcompensatie op te lossen, maakte paus Gregorius XIII op 24 februari 1582 bekend de Juliaanse kalender te gaan hervormen naar de Gregoriaanse kalender. Hiermee werd de lengte van het jaar gecorrigeerd naar 365,2425 dagen.

Deze lengte kwam dichterbij het werkelijke zonnejaar, maar was nog niet precies gelijk. Daarom werden de regels voor het schrikkeljaar ook aangepast: elk honderdste jaar zou geen schrikkeljaar zijn, tenzij het jaar deelbaar is door vierhonderd. Het jaar 2000 was daarom wel een schrikkeljaar, maar in 2100 wordt er geen schrikkel dag toegevoegd.

Om het probleem van de (ongeveer) tien verloren dagen door het Juliaanse systeem op te los-

sen, besloot Gregorius deze dagen in de nieuwe kalender eenmalig over te slaan.

Wie op 4 oktober 1582's avonds naar bed ging, werd daarom de volgende morgen wakker op 15 oktober.

Een chaotische overgang

Deze correctie werd niet meteen in heel Europa geaccepteerd. In katholieke landen, zoals Italië, Portugal en Spanje, werd de aanpassing van de paus snel ingevoerd. Protestantse landen, zoals Engeland, weigerden echter de nieuwe kalender. Dit leidde tientallen jaren lang tot verschillende kalenders in Europa.

In Nederland werd het nog ingewikkelder: de katholieke gewesten namen de Gregoriaanse kalender wel over, maar de protestantse gewesten bleven de Juliaanse kalender gebruiken. Zo volgden Brabant en Zeeland in 1582 het nieuwe, katholieke kalendersysteem, terwijl

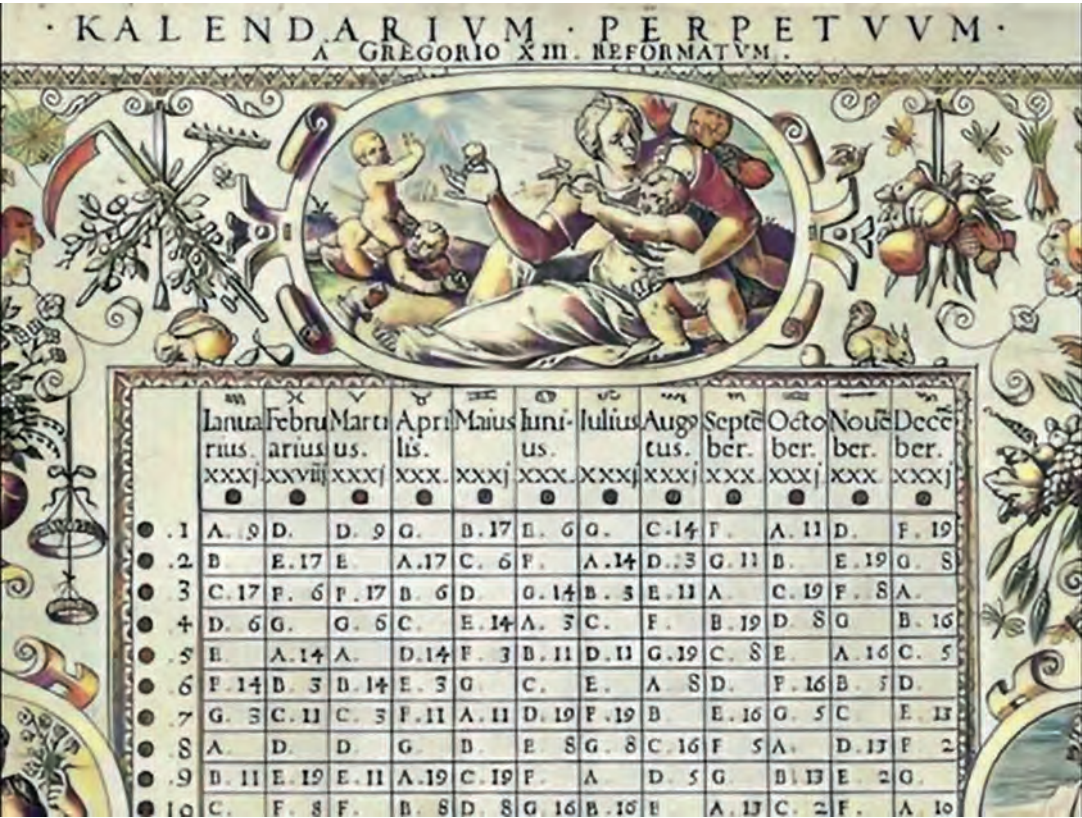
bijvoorbeeld Utrecht, Friesland en Overijssel het systeem pas in 1700 overnamen.

Ruim een eeuw lang kon de datum verschillen, afhankelijk van waar je in Nederland was. Door de problemen die dit veroorzaakte voor handel, bestuur en rechtszaken, besloot uiteindelijk elk gewest dezelfde kalendervorm te hanteren.

Ook andere landen gingen in de loop der tijd over op de Gregoriaanse kalender, Rusland, Griekenland en Japan pas in de 20ste eeuw. Saudi-Arabië pas in 2016.

Tegenwoordig gebruiken alle landen in Europa en verreweg de meeste landen in de rest van de wereld de Gregoriaanse kalender.

Hoe zouden we dit in het computertijdperk opgelost hebben, nu synchronisatie van essentiële betekenis is?

Maand van de Veiligheid: *blijf alert, ook online*

Voor oktober heeft men het thema **Maand van de Veiligheid** bedacht. In deze periode besteden gemeenten, politie en maatschappelijke organisaties extra aandacht aan veiligheid in en rond het huis. Waar het vroeger vooral ging over inbraakpreventie en goede sloten, verschuift de aandacht tegenwoordig steeds meer naar een ander risico: oplichting, en dan met name digitale *fraude*.

Voor senioren is dat geen overbodige luxe. Criminelen worden steeds slimmer en maken gebruik van technieken die steeds geloofwaardiger lijken. Een nepbericht is tegenwoordig nauwelijks nog van echt te onderscheiden. Daarom is het belangrijk om te weten waar u op moet letten.

Van babbeltruc tot phishing

De klassieke babbeltruc bestaat nog steeds. Iemand belt aan en doet zich voor als medewerker van een bank, de politie, de gemeente of energiemaatschappij. Met een overtuigend verhaal probeert hij of zij binnen te komen, om vervolgens waardevolle spullen mee te nemen. Maar steeds vaker speelt oplichting zich af via telefoon, e-mail of internet.

Ook *WhatsApp*-fraude komt veel voor, waarbij iemand zich voordoeft als een familielid dat snel geld nodig heeft.

Het gemene is dat deze berichten inspelen op emoties: haast, vertrouwen of zelfs angst. Daardoor nemen mensen sneller beslissingen zonder goed na te denken.

Denk aan phishing: een e-mail die lijkt te komen van uw bank, met het verzoek om “even uw gegevens te controleren”. Of een sms-bericht met een link naar een valse website.

Waarom senioren vaker doelwit zijn

Senioren zijn niet per se minder slim of oplettend, maar hebben vaak minder ervaring met digitale communicatie. Daardoor is het soms lastiger om een nepbericht te herkennen. Daarnaast weten oplichters dat ouderen vaak beleefd en behulpzaam zijn – eigenschappen waar misbruik van wordt gemaakt.

Het is belangrijk om te benadrukken dat iedereen slachtoffer kan worden. Ook jongeren trappen regelmatig in slimme oplichtingstrucs. Het verschil is vaak ervaring: hoe vaker u dit soort berichten ziet, hoe sneller u ze herkent.

Herken de signalen

Gelukkig zijn er duidelijke aanwijzingen die kunnen helpen om oplichting te herkennen:

- Berichten waarin **druk wordt uitgeoefend** (“u moet nu handelen”)
- Verzoeken om **persoonlijke gegevens** of **codes**
- Onverwachte berichten van instanties of (bezorg)bedrijven waar u geen contact mee had
- Slechte spelling of vreemde afzenders (maar let op: AI helpt ook de boeven om dit beter te doen). *Zie ook de tekst in het kader bij dit artikel.*
- Links die leiden naar een website die nèt niet klopt

Twijfelt u? Dan is dat al een belangrijk signaal. Oplichters hopen juist dat u niet twijfelt.

Praktische tips voor dagelijks gebruik

Met een paar eenvoudige gewoonten kunt u zichzelf al een stuk beter beschermen:

Neem altijd de tijd

Laat u nooit opjagen! Een echte bank of instantie geeft u altijd de ruimte om iets te controleren.

Controleer via een andere weg

Krijgt u een telefoontje of bericht? Neem zelf contact op met de organisatie via een officieel nummer of website.

Geef nooit codes of wachtwoorden door!

Niet aan de telefoon, niet via e-mail en ook niet aan de deur.

Gebruik sterke wachtwoorden

En gebruik bij voorkeur voor elke dienst een ander wachtwoord. Een wachtwoordmanager kan hierbij helpen.

Houd uw apparaten up-to-date

Zorg dat uw computer, tablet of smartphone regelmatig updates krijgt. Die bevatten vaak belangrijke beveiligingen.

Praat erover

Bespreek verdachte situaties met familie, vrienden of buren. Samen staat u sterker.

De rol van voorlichting

Tijdens de Maand van de Veiligheid worden in veel gemeenten bijeenkomsten georgani-

seerd, speciaal gericht op senioren. Hier krijgt u praktische uitleg en kunt u vragen stellen. Organisaties zoals de Politie Nederland en VeiligheidNL spelen hierin een belangrijke rol. Zij delen actuele informatie over nieuwe vormen van oplichting en geven duidelijke, begrijpelijke tips.

Ook bibliotheken en seniorenorganisaties doen vaak mee met workshops of lezingen. Dit soort bijeenkomsten zijn niet alleen leerzaam, maar ook gezellig en laagdrempelig.

Schaamte is niet nodig

Een belangrijk punt dat vaak wordt vergeten: schaamte. Veel slachtoffers van oplichting vinden het lastig om hun verhaal te vertellen. Toch is dat juist belangrijk. Door ervaringen te delen, helpt u anderen om niet dezelfde fout te maken.

Bedenk dat oplichters professioneel te werk gaan. Ze gebruiken psychologische trucs en spelen in op vertrouwen. Dat heeft niets te maken met domheid of naïviteit.

Tot slot

Veiligheid begint met bewustzijn. Door alert te blijven en uw gezonde verstand te gebruiken, kunt u veel problemen voorkomen. *De Maand van de Veiligheid* is een mooi moment om daar extra bij stil te staan – maar natuurlijk geldt dit het hele jaar door.

De belangrijkste tip blijft simpel: twijfelt u, doe het niet en controleer eerst. Dat ene moment van nadenken kan een hoop ellende besparen.

Afzender van e-mail

Vaak zijn spam-mails door de provider herkend en in een aparte map geplaatst. Soms ten onrechte, maar controleer het bericht even. Ga met de muiscursor op de naam van de verzender staan, niet klikken. Op het scherm (nabij de cursorplaats of helemaal onderaan) verschijnt het echte verzendadres. Ziet dat eruit als: **pDgrQio9hwU@uwzitbank.nl**, dan kunt u er zeker van zijn dat het een nepbericht is, ook al stond er in de lijst een normaal lijkende naam. Soms zijn de verdachte verzendnamen subtieler.

Ook alarmerend is het herhaaldelijk ontvangen van een zelfde e-mail, bijv. van een 'pakjesbezorger', een 'prijs gewonnen' of 'u wordt geblokkeerd'.

Blijf kritisch! Een ontbrekend of verdacht aangemerkte e-mail kunt u altijd de juiste status (bijv. Inbox) teruggeven.

Controleer regelmatig de map met verdachte berichten en wis de inhoud van alle ongewenste troep.

